

Foredrag etter visitasen i Bleikvassli, Korgen og Hemnes, 31.3 – 6.4.2025

Innledning

Raushet, varme og imøtekommenhet har preget dagene i uka som har gått. Å bli tatt imot på en slik måte, er en stor glede. Denne visitasen har bestått av en rekke av gode menneskemøter, der engasjementet for kirka lokalt og i kommunen, vennlighet og omsorg har vært hovedinntrykket. Det har vært innholdsrike og fine dager, vi er takknemlige for godt og informativt samvær med ansatte, frivillige og kirkens styringstjeneste lokalt.

Visitasen til menighetene i Bleikvassli, Korgen og Hemnes sokn har vært lagt fint til rette av kirkeverge, sokneprest, kateket og prost. Andre ansatte og frivillige har også vært involvert både i planlegging og gjennomføring. Vi vil takke alle involverte varmt for den fine mottakelsen vi har opplevd disse vårdagene.

På visitasens første dag kom vi til Bleikvassli kirke, som ligger fint til i fjellbygda, og er godt tatt vare på. I den trivelige menighetssalen ble vi ønsket velkommen til hyggelig formiddagstreff, fullt hus og god stemning, sang, varm kaffe og lokal mat gjorde treffet til ei god stund for de 40 deltakerne og gjester. Menigheten er heldig som har et lett tilgjengelig og universelt utformet samlingssted som er så godt tatt vare på. Dedikerte frivillige med hjerte for bygda og kirkehuset sitt byr virkelig på!

Korgen kirke og menighetshus ligger fint til ved elva sentralt i tettstedet. Kirken ble pusset vakkert opp i 2013 og fremstår som et lyst og vakkert gudshus. Romslig og funksjonell, og godt utstyrt er den, både med instrumenter, lydanlegg og teleslynge, projektor til salmetekster og gudstjenesteprogram på veggen foran i kirken. Oppvarming skjer effektivt og til en rimeligere pris med nyinstallert varmepumpe. Litt gjenstår før kirken kan sies å være universelt uformet. Må en bruke toalett, må en opp i menighetshuset, som ikke heller er spesielt godt tilpasset for mennesker med bevegelsesutfordringer. Her har husstyre og styringsinstansene allerede planer, fortelles det om.

Menighetshuset med sin sentrale plassering nært kirka er ellers innbydende og trivelig, godt ivaretatt av et husstyre som tar oppgaven med å sørge for drift og vedlikehold på største alvor. Årlige loppemarkeder finansierer mye av dette. I tillegg til å sikre driftsmidler, bidrar det til liv og trivsel i bygda. I et bærekraftsperspektiv er det å arrangere loppemarked smart og riktig!

Kirkebygg, menighetshus og kirkegårder er overalt tatt godt vare på. Det gjelder også på Hemnesberget. I et forrykende vær fikk vi sett kirkekontor, menighetshus og den gamle presteboligen, som ligger fint til i nærheten av den store vakre kirken.

Bygg og arealer vil stadig kreve økonomisk omtanke og vedlikehold, men her er dette i gode hender. Gravplassforvaltning, økonomistyring og arbeid med digitale løsninger er også tema som kirkens administrasjon er i god driv med, og samarbeidet med Hemnes kommune er godt og tett. Det jobbes i disse dager med hensiktsmessige tjenesteavtaler, og biskopen vil ønske lykke til med dette.

Sokneprest fins for tiden i soknene Korgen og Bleikvassli. Soknepreststillingen i Hemnes har vært vakant siden 2019, men betjenes av sokneprest i Korgen og Bleikvassli. På fellesrådssiden er det kateket, 2 organister med hhv 100 og 15% stilling, kirketjener, kirkegårdsarbeider, trosopplæringsmedarbeider i en deltidsstilling, arkivar på pensjonistlønn, til sammen 7 medarbeidere under ledelse av kirkeverge. Disse deler på ansvar og oppgaver i de tre soknene. Det er spennende å se hvordan arbeidet i det nye store Fellesråd for Hemnes og Hattfjelldal kan utvikle seg.

Vi er også glade for å ha møtt representanter for næringslivet i kommunen.

Vekstbedriften Hasvo, som er leverandør av ulike arbeidsmarkedstiltak for kommunen tok imot oss med spennende informasjon, og på Oldervika næringspark fikk vi kjennskap til hvordan det skapes arbeidsplasser innen ny teknologi. Begge disse bedriftene er eksempler på at det kan skapes vekst, trygghet og mening til beste for både enkeltmennesker og lokalsamfunnet. Noe som er godt gjenkjennelig og viktig også for kirka vår.

Menighetsråd og fellesråd: Styringstjenesten.

Vi fikk delta på møte med det relativt ny-sammenslåtte Hemnes og Hattfjelldal kirkelige fellesråd. Sammenslåingen er gjennomført med positive forventninger til å drifte kirka i disse to kommunene til beste for lokalsamfunnene i denne naturskjønne og spennende delen av bispedømmet vårt. Ønsket om å utvikle kirkelivet her er sterkt, men utfordringene med kirkelig bemanning og krevende økonomi preger perspektivene. Å samle kreftene for å tenke lurt og kreativt om drift og ansvar for kirkelige handlinger og det åndelige livet i kirka her er krevende, men det gode samarbeidet med politikere og kommunal administrasjon er på plass, og samarbeidet omfatter mange mennesker med erfaring, kompetanse og stå på- vilje som ønsker kirka vel og drar lasset sammen.

Vi fikk også hilst på menighetsrådene i Bleikvassli, Korgen og Hemnes. De ulike menighetene har ulik demografi og ulikt særpreg, og utfordringene de står i er like på mange måter, og likevel forskjellige. Det er en styrke at de ansatte har godt kjennskap til alle soknene, og kan betjene dem hensiktsmessig ut fra behov og situasjon. Jeg vil utfordre både felles- og menighetsråd til å sette seg godt inn i sine roller, oppgaver og mandat, og til å tenke stort om oppdraget de har både som beslutningstakere og bidragsyttere til at kirka i kommunen utvikler god praksis med det de utøver, både internt i kirka og eksternt i lokalsamfunnet. Rådene forvalter viktige verdier på så mange måter, har fått tillit og mandat sammen med de ansatte til å sørge for at kirka er ei bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som i ord og gjerning vitner om frelse, håp og frihet i Jesus Kristus.

I kirka vår har vi nå en digital planløsning som heter nettopp Kirka Vår. I tillegg til at det er en planløsning så er dette også fremtidens rapporteringssystem. Det er en gratis løsning, som alle menigheter er velkommen til å bruke. I tillegg inneholder den betydelige mengder med statistikk knyttet akkurat til din menighet. Den er derfor svært egnet når menighetsråd skal gjøre vurderinger knyttet til utvikling og tiltak. Jeg forventer at menighetsråd og ansatte får opprettet tilgang til Kirka Vår så snart som mulig.

Barn og unge

Gjennom hele visitasen og i alle tre menighetene har vi sett hvordan arbeidet med barn og unge har høy prioritet. Trosopplæringsaktivitetene er varierte og godt fordelt over årskullene, noe årvisst, noe med litt lengre intervaller. Her er ideene mange og tradisjonene gode. Arbeidet med faseprogrammet går etter de planene som er lagt, og oppslutningen er god. Her er mye en kan delta på. Alt fra babysang i menighetshusene i Korgen og Hemnes der ca halvparten av babyene deltar, også små fra Bleikvassli er med når de har adresse relativt nært Korgen. Å lære å synge eller be aftenbønn er det viktigste, sier kateketen. I tillegg til at det er sosialt og hyggelig å møte andre foreldre og kirkens ansatte, og at sang og regler styrker båndene mellom foreldre og barn er det i høy grad rekrutterende til dåp. Invitasjon og informasjon via helsestasjonene og på hjemmesiden. For de litt større ungene er det mulig å bli med på aktivitetsdag og motta bok når man fyller 4. Her er det gode tradisjoner på å nå ut til nesten alle. 90% av de dømte deltar her. Tårnagent, og lys våken er velkjente og populære tiltak når man er hhv 9 og 11 år, her er det også høy deltakelse, og her spares det ikke på tid og ressurser når en møter ungene. Lys våken-helgene gjennomføres de 3 første helgene av adventen, det lages julepynt, en ser film, leker og koser seg i et helt døgn, I Korgen avsluttes opplegget med at familie og foresatte inviteres til gudstjeneste, middag, filmvisning (ungene og aktivitetene filmes underveis), og julegrantenning før et fint døgn i kirka er over. Store deler av årskullet vil være med på moroa, omtrent 75% oppslutning på bredt.

Det lages også lokale tiltak, som Skattejakt for 6-åringer og Tidsreisen for 7-åringer, der en når et sted mellom 60 og 70 % av disse kullene.

Dette vil si at babyer, 4-åringer, 6-åringer, 7-åringer, 9-åringer og 11-åringer møter kirkens ansatte og får opplæring i hva de er døpt til og knyttes slik til kirka lokalt. Oppslutningen viser berettigelsen for å holde dette i gang.

I den sammenheng og i all respekt for det gode og grundige arbeidet som drives for barn og unge, har vi dog lyst til å foreslå å opprette et trosopplæringstilbud som kanskje kan være for barn på tvers av alder og hvor en kan delta jevnlig gjennom året. Kanskje et kor, kanskje søndagsskole eller en aktivitet med klubb- preg. Organisasjoner knyttet til kirken (som KFUK-KFUM) kan være bidragsytere eller bidra med innhold. Kanskje kan kirka bli et fint og trygt sted for barn og unge som ikke er med på annen organisert aktivitet, og by på god og trygg voksenkontakt ut over det hjem og skole gir.

Konfirmantarbeid:

Faseprogrammet er i seg selv imponerende, og en blir ikke mindre imponert når en ser hva en som konfirmant i kirka i Hemnes kan få oppleve: En vanlig samling (det er 13 av dem) starter alltid med et måltid, det er en flott måte å få til uformell kontakt og kjenne på fellesskap. I tillegg til konfirmanttimer med viktig læring får 15-åringene oppleve mye: Det arrangeres konfirmantleir på Karihaug, man får dra på Hemnesnatt, og en får være med å bidra til Kirkens Nødhjelps innsamlingsaksjon i fastetiden. Det gis også mulighet til å være klimakonfirmant, noe som omtrent alle konfirmantene ønsker være med på. Ei helg i april reiser de til Lovund, hvor man på nært hold får se de utrydningstruede lundefuglenes skjøre liv. De lærer om krillen, lundefuglens livsgrunnlag i havet utenfor øyene, og man får se flokkene med fuglene komme flygende til øya for å hekke. Dette er viktig kunnskap og gir holdninger og læring for livet. På høstparten er klimakonfirmantene med og måler issmeltinga fra år til annet på en brearm av Okstindbreen. Turen byr også på ei overnatting på Kjensvasshytta. Å lære om klimaets innvirkning på miljøet og dermed å få omsorg for skaperverket i nær natur er intet mindre enn stort, viktig og forbilledlig. All ære til at kirka i Hemnes som tar et slikt initiativ og virkelig gjør bærekraftsmål, miljøengasjement og omsorg for skaperverket til noe konkret og nært. Det er viktig at det nettopp er kirka som fronter disse sakene og blir assosiert med et slikt miljøfokus. Fellesskapsopplevelsene konfirmantene i Hemnes får del i med alle disse turene er gull verdt, og det er med stolthet at biskopen kan fremheve det kirka her får til som topp kvalitet og eksempel til etterfølgelse for andre menigheter.

Etter konfirmasjonstiden kan man bli UngLeder. Da får man et lite kurs, og blir med på ulike arrangement for konfirmanter. Å gi ungdommer ansvar kombinert med voksent nærvær har tradisjonelt vist seg å være en oppskrift til vekst for de som får oppleve det, og er en fin måte å få ungdommer til å tenke at de hører til i kirka og kan få oppgaver å vokse på. Innlemme dem som medarbeidere i kirken.

Ikke alle ungdommer har det i seg å være en leder, så kanskje må menigheten tenke bredere og annerledes om å ha tilbud til ungdommer i kirkelig regi etter konfirmasjonen. Hadde det vært mulig å åpne menighetshus og kirke og la ungdommer selv arrangere samvær for hverandre? Kanskje kan det være et svar på unges behov for å ha et sted å møtes iblant, i trygge omgivelser. Igjen: ungt ansvar med voksent nærvær kan være en nøkkel for de unge, til å bli enda mer glad i kirken, noe vi oppfatter at de unge i Hemnes i stor grad allerede er.

Barnehage/ skole- kirkesamarbeid:

Et annet aspekt av menighetens arbeid rettet mot barn og unge er arbeidet som gjøres overfor barnehager og skoler. Her er jule og påskevandring, opplegg for 17.mai og snart skal opplegg rundt sorg, død og begravelse testes ut for skolebarn på besøk i kirken i forkant av begravelse. Kateket besøker klassetrinn på skolene, og kontaktpunktene er mange og spennende. På barnehagens / skolens premisser får barn og unge lære om og oppleve hva kirka er, og blir kjent med kirkens innhold og praksis.

Her vil vi utfordre kirkefolk til å sette seg godt inn i barnehagens og skolens planer og læringsmål, tilby å bidra med undervisning og hjelp til måloppnåelse i flere fag enn bare KRLE-faget. Å få satt kirkens tilbud til skole / barnehage i system vil være tjenlig for alle parter. Etter det vi har sett og hørt under visitasen er det allerede mange gode kontaktpunkt, tilløp til samarbeidsavtaler fins, så om en får dette skriftliggjort vet man hva som tilbys og ønskes, det blir avklart og forutsigbart, og kan fortsette å fungere selv om personale skiftes ut, det være seg i barnehage, skole eller kirke.

Det er et faktum at kirken sliter med å rekruttere prester og til stillinger i de fleste av kategoriene. Vi vil oppfordre kirkefolk i Hemnes til å peke på kirken som en arbeidsplass så ofte som mulig.

Gudstjeneste

Å tenke at søndagsgudstjenesten kl 11 er et naturlig sted for medlemmene å møtes må nok sies å være mer uttrykk for et ønske og et håp enn en sannhet. For tallet på gudstjenestedeltakere stiger ikke slik vi ønsker. Det finnes mange forklaringer og mange årsaker til dette. Gudstjenesten som menighetens viktigste møtepunkt må vi holde fast på. Feiring, forsoning, frelse, tro og anerkjennelse må få rom til å finne sitt uttrykk. Det skjer i gudstjenesten. Dette må vi få mange flere med oss på.

Bispedømmerådet har i dialog med menigheter og ansatte i kirka fremhevet noen sider av kirkelig praksis som viktigere enn andre. Vi har nå en strategi med prioriterte mål for arbeidet i kirka i bispedømmet vårt. Det første punktet er å være ei kirke som ser viktigheten av å prioritere barn og unge. Det vet dere allerede i Hemnes, det vi har sett under visitasen her viser at dere helt soleklart gjør det. Strategisk punkt nr 2, er gudstjenestelivet. Vi oppfordrer dere til å være kreative og utprøvende i hvordan gudstjenestelivet skal utvikles, slik at enda flere Hemnesværingene skal føle seg inkludert og delaktige i gudstjenestefeiringen, små som store. Å gjøre endringer er krevende. Særlig når bemanningen er i underkant av optimal med hensyn til prester i arbeid. Det dere ikke er i underkant på er dyktige medarbeidere og godt omdømme. Vi har sett glimtet i øynene når de gamle på sykehjemmet møter soknepresten sin og får en kaffekopp og en prat med noen fra kirka. Vi har sett at det blir fullt av klemmer, smil og hilsing: «takk for sist» når de ansatte møter barn og ungdom på skolene rundt om. Vi har sett en full menighetssal på formiddagstreff i Bleikvasslia, foreldre som følger ungen sin til nattverd, kanskje for første gang på hverdagsgudstjeneste. Vi har møtt menighetsrådsmedlemmer som tar oppgaven sin på alvor, og et formannskap som har bare godt å si om kirkas rolle i lokalsamfunnet her. Dette er et godt utgangspunkt for å utvikle gudstjenestelivet. Inviter bredt!

Frivillige

Mange er knyttet til kirka i Hemnes som frivillige. Kjøkkengjenger som stiller opp og bidrar i utallige sammenhenger, dugnadsfolk som møter opp til «donings-kveld» på kirkegården, foreldre som kjører og bringer og tar ansvar når konfirmanten er bøssebærer på Kirkens Nødhjelps fasteaksjon. Eksemplene er mange. Men det er sannelig også behovene. I byer og tettsteder rundt om opprettes frivillighetssentraler der arbeidet organiseres. Se gjerne på muligheter for effektiv organisering av frivillige, god ivaretagelse av frivillige og fleksible ordninger for frivillighet.

I Hemnes som ellers vil det være viktig for kirka å jobbe med frivillighet. Ikke bare fordi å styrke frivilligheten i kirka er et uttalt strategisk mål både for Sør-Hålogaland bispedømme og for kirka nasjonalt, men fordi det er godt for oss alle å yte til beste for fellesskapet. Godt å høre til, godt å være i et fellesskap der en er regnet med. Kan en i menighetsrådet være ansvarlig for frivilligheten?

Mange fremhever som noe negativt at den aldrende delen av befolkningen vil øke drastisk, og at en i løpet av de neste årene vil merke eldrebølgen på så mange måter. Men ei stadig sprekere og friskere eldregruppe er en ressurs, også når det trengs hjelpende hender og noen med tid og lyst til å være frivillige også i kirka.

Diakoni

Menighetene i Korgen, Bleikvassli og Hemnes er diakonale, som kirke er man det. Andakter og gudstjenester på eldresentrene, de månedlige formiddagstreffene i Korgen og Bleikvassli, onsdagskoret er eksempler på diakonale aktiviteter. Omsorg for skaperverket som klimakonfirmantene lærer om og det internasjonale engasjementet rundt Kirkens Nødhjelps fasteaksjon er også diakonale aspekter av menighetslivet. All omsorg og omtanke lagt i å møte mennesker i sorg og kriser er det samme. Selv om en ikke har en ansatt diakon i staben er kirken i sitt vesen diakonal. Det å se andre er diakoni. Vi vil oppfordre til å stadig se hverandre og vise omsorg, både i de nære relasjonene, i nabolaget, i menigheten, på jobb og der vi ellers møtes.

Forsoning

I etterkant av Sannhets og forsoningskommisjonens rapport fra 2023, ble det et uttalt ønske fra kommisjonen og de samiske miljøene at Den norske kirke skal være initiativtaker og aktiv i forsoningsarbeid, og i dette perspektivet være motstemme mot fortsatt diskriminering og fornorsking. Nærværet av samiske røtter og samisk kirkeliv og kultur i lokalsamfunnet her i Hemnes rakk vi å få lite føling med under visitasen, men vi er blitt gjort kjent med tiltakene som kirka her bidrar med i forsoningsarbeidet. Sør-samisk-språklige liturgiske ledd i alle gudstjenester, samisk innhold i noen trosopplæringstiltak er noe av det. I Hemnes kirke fins et samisk sidealter, og samisk nasjonaldag markeres i gudstjenester nært opp til 6.februar. Vi vil oppfordre til god dialog og samarbeid med samiske miljø for å utvikle dette videre. Sør-samisk menighetsmedlemmer og bemanning kan også være gode ressurser i arbeidet med dette.

Lokal/internasjonalt solidaritet

I løpet av noen få dager på besøk i menighetene i Hemnes rekker en ikke å få et helt og fullstendig innblikk i alle menighetens aktiviteter og engasjement. Vi rakk likevel å se litt av lokalkirkas solidaritetsarbeid her. Konfirmantene deltar i Kirkens nødhjelps fasteaksjon, og vi fikk delta på møte med konfirmanter og foreldre, der det ble gitt informasjon og vist motivasjonsvideo i forkant av innsamlingen som skal gå av stabelen 8.april. Vi ønsker konfirmantene og foreldre som støtter opp lykke til med å innsamlingen, og med å skape «Håp i en dråpe vann».

Ut over å fortsette å støtte KN, vil vi oppfordre menighetsrådene til å vurdere og eventuelt revitalisere sine misjonsavtaler. Det er viktig at vi ikke glemmer at vi står i en større sammenheng som kirke, at vi husker på at vi har trosfeller og søsken i andre verdensdeler som vi deler livsvilkår, håp og framtid med.

Kommunikasjon

De fleste vet hvordan man får kontakt med kirkens ansatte når man ønsker å ha kontakt. Kirka i Hemnes vil være nær og relevant, og det gjenspeiler seg i at dere er gode på menneskemøter, og dere er også gode digitalt, eller på nettet som det heter. Kirka i Hemnes har ei Facebookside med mange lesere, og hjemmesiden er informativ og lett å manøvrere i. Der fins informasjon som er oppdatert og en kalender som forteller om kommende aktiviteter og hendelser.

Vi vil oppfordre til å stadig å reflektere over hvordan man kan bli bedre til å invitere og informere på en god og inkluderende måte. Både med ordvalg og valg av medium for informasjon. Det er svært gledelig at dere aktivt vurderer å fortsatt gi ut menighetsblad. Det er et viktig medium som når ut til mange. Del informasjon om hvordan en kan delta i kirkelige handlinger og samvær også om en har behov for tilrettelegging, ikke alle tør å ta sjansen på å komme om en er usikker på slike ting.

Vi har allerede en digital løsning for informasjon som heter «skjerikirken.no». Det er en gratis digital plattform for informasjon om aktivitet i kirken og er tilpasset vår type aktivitet. Deler en arrangement derfra så vil en på ulike digitale flater få flere treff enn på andre måter. Jeg forventer derfor at denne løsningen tas i bruk så snart som mulig.

Det er også gledelig at det jobbes med å utvikle digitale løsninger. Det er likevel viktig at disse løsningene tar høyde for den digitale samordningen som skjer i hele vår kirke. Faren for å bli stående på den digitale utsiden er stor om ikke slike hensyn tas nå.

Avslutning

Biskopen vil til slutt takke for å ha blitt godt tatt imot og for tiden sammen med menighet, ansatte og frivillige i Hemnes, Korgen og Bleikvassli. Jeg vil gi stor ros for det grundige og etterrettelige arbeidet som utføres av trofaste medarbeidere. Både i fjellbygda Bleikvassli, i tettstedene Korgen og Hemnesberget skal folk kunne stole på og erfare Guds nærvær.

Jeg ber om Guds velsignelse over arbeidet videre.

Å jobbe videre med:

1. Ta i bruk Kirka Vår som plan- og rapporteringsverktøy.
2. Menighetsrådene utfordres til å sette seg grundig inn i hva det vil si å være kirkens styringstjeneste.
3. Vurdere muligheten for å forsøke kontinuerlige tiltak for barn og unge.
4. Etablere avtaler med skole og barnehage som regulerer kirkens bidrag til skolens planer og læringsmål
5. Vær kreativ, utprøvende og modige i utvikling av gudstjenestelivet.
6. Jobbe langsiktig og systematisk med frivilligheten. Lag liste, nyhetsbrev og stelle til fester. Gjør den gjerne ansvarlig for tiltak, særskilte områder eller avgrensede behov.
7. Utvikle bruken av sør-samiske språkmarkører i gudstjenesten. Videreutvikle feiring av 6. februar, enten på selve dagen eller nærmeste søndag.
8. Ta i bruk «skjerikirken.no» som utgangspunkt for all digital kommunikasjon knyttet til arrangementer.